

Wartości minimum egzystencji w województwach i klasach miejscowości w 2022 r.

Wprowadzenie

Minimum egzystencji to miara ubóstwa opracowana przy pierwszych szerszych badaniach nad ubóstwem w Polsce. Jest to normatywny model wyznaczający niski, „alarmowy” poziom zaspokajania potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Uwzględnia on jedynie zaspokojenie potrzeb niezbędnych do przeżycia i zachowania zdrowia, których nie powinno się odkładać w czasie¹. Wartość minimum egzystencji wyznacza *dolny obszar ubóstwa*.

W niniejszej analizie prezentujemy przestrzenne zróżnicowanie minimum egzystencji dla warunków cenowych panujących w 2022 r. W opracowaniu szacunków bazowano na notowaniach cen wybranych dóbr i usług udostępnionych przez GUS². W porównaniu do badań z poprzednich lat, zmianie poddano sposób obliczania kosztów energii elektrycznej. Dane Głównego Urzędu Statystycznego podają obecnie jeden wskaźnik (obejmujący średni poziom cen dla energii elektrycznej), przy czym nie jest on zróżnicowany w przekroju województw. W celu uzyskania wartości modelowego poboru energii elektrycznej, sięgnięto do poszczególnych stawek oferowanych przez głównych dostawców energii w danym regionie, widniejących na rachunkach gospodarstwa domowego (taryfa G11).

Przedstawiane w analizie wartości oszacowano przy założeniu warunków zbliżonych do normalności³. Przypominamy, że wyniki nie uwzględniają specyfiki regionów: ilustrują one cenową dostępność dóbr i usług ujętych w modelu.

W opracowaniu posługujemy się wartościami w złotych, w ujęciu miesięcznym (dla gospodarstwa domowego bądź na osobę w gospodarstwie). Analizę zróżnicowania

¹ Por. Deniszczuk, Kurowski, Styrac 2007, Kurowski 2019. W badaniach nad ubóstwem w Polsce GUS korzysta z wartości minimum egzystencji dla określenia zakresu tzw. skrajnego ubóstwa (por. GUS 2021, 13–14).

² Chodzi o ceny w ujęciu średniorocznym. Część z nich jest jednolita w całym kraju (dotyczy to np. leków refundowanych). W sytuacji braku danych dla jednego lub kilku województw, przyjmowano wartość ogólnopolską. Gdy brakowało danych w GUS, wartość określano na podstawie rozpoznania rynku i oceny eksperckiej.

³ Jeśli badania ukazujące konsumpcję gospodarstw domowych staną się przesłanką do zmian w modelu minimum, szacunki te będzie można ponowić.

przestrzennego (w województwach oraz w klasach miast) przedstawiono na przykładzie gospodarstwa domowego rodziców z dwójką dzieci. Wartości dla wszystkich badanych typów gospodarstw zamieszczono w Aneksie. Dla zobrazowania badanych różnic posłużono się odchyleniem od wartości średniej dla kraju. Różnice te przedstawiono w punktach procentowych (p.p.).

1. Zróżnicowanie minimum egzystencji w przekroju województw

W 2022 r. wartość minimum egzystencji osiągnęła najwyższą wartość w województwie dolnośląskim (+5,3 p.p. w relacji do średniej w kraju), a najniższą (-5,5 p.p.) odnotowano w województwie podkarpackim. Wartości minimum egzystencji (w gospodarstwie rodziców z dwójką dzieci) w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. zestawiono w tabeli 1. Po raz pierwszy, z uwagi na wysoką inflację, wartości tej kategorii w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły od 17,1 do 24,4 p.p.

Tabela 1. Zróżnicowanie wartości minimum egzystencji w 2022 r. na tle wartości z 2021 r. (na osobę w gospodarstwie, w zł oraz w p.p.)

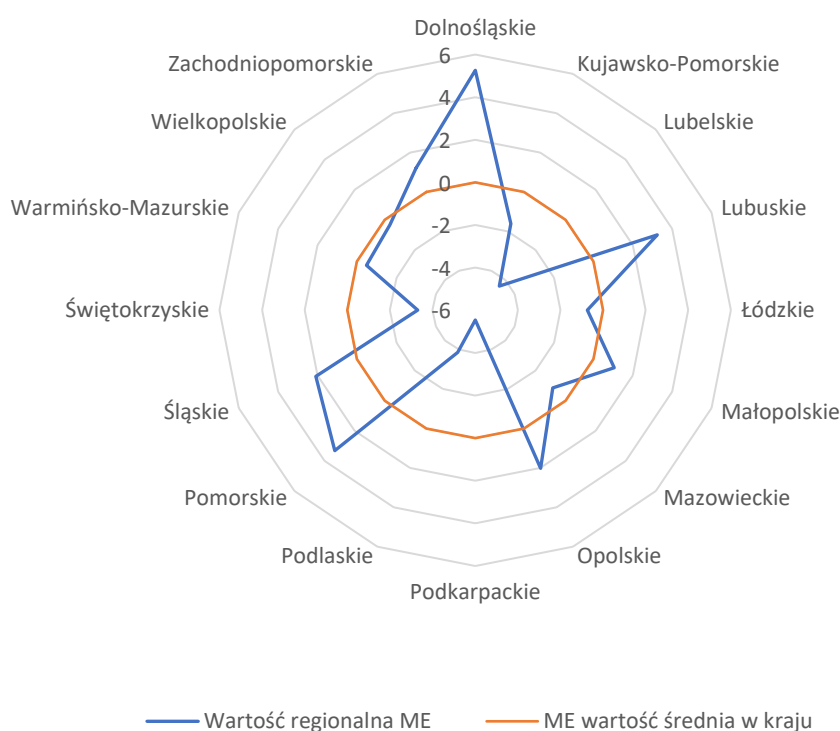
Województwo	ME 2022	Odchylenie od wartości w kraju 2022	ME 2021	Wzrost ME w relacji do 2021r.	
	w zł	w p.p. (Polska = 0)	w zł	w zł	w p.p. (2021 r. = 0)
Dolnośląskie	713,33	5,3	610,43	102,90	20,6
Kujawsko-Pomorskie	666,80	-1,6	570,26	96,53	21,5
Lubelskie	647,94	-4,4	552,28	95,65	21,8
Lubuskie	699,71	3,2	611,77	87,94	19,2
Łódzkie	672,69	-0,7	576,72	95,97	21,5
Małopolskie	684,87	1,1	591,78	93,09	21,7
Mazowieckie	672,01	-0,8	573,57	98,44	22,5
Opolskie	691,44	2,0	586,35	105,09	24,4
Podkarpackie	640,16	-5,5	548,82	91,34	20,8
Podlaskie	651,53	-3,9	554,68	96,85	23,0
Pomorskie	700,10	3,3	590,74	109,36	23,1
Śląskie	691,88	2,1	603,62	88,26	19,3
Świętokrzyskie	655,32	-3,3	569,14	86,18	20,0
Warmińsko-Mazurskie	674,41	-0,5	570,53	103,88	23,6
Wielkopolskie	675,33	-0,3	589,84	85,50	20,1
Zachodniopomorskie	686,04	1,2	605,57	80,47	17,7
Polska	677,70	0,0	582,63	95,06	21,3

Źródło: opracowanie IPISS na podstawie danych GUS. Uwaga: dane ME dotyczą 4-osobowego gospodarstwa domowego, przy niezmiennym ilościowo koszyku minimum egzystencji, a zmiany jego wartości wynikają z różnej dynamiki poziomu cen.

Już od kilku lat rozpiętości między skrajnymi wartościami w województwach oscylują wokół 11 p.p. W 2022 r. dla gospodarstwa 4-osobowego skala tych różnic pozostała na poziomie z 2021 r. (10,8 p.p.). Dla gospodarstw 1-osobowych rozpiętości te były jednak wyższe (16,2 p.p. w wieku pracowniczym oraz 17,2 p.p. w wieku emeryckim).

Głównymi grupami potrzeb w strukturze minimum egzystencji są artykuły żywnościowe oraz utrzymanie mieszkania i nośniki energii. W 2022 r. stanowiły one odpowiednio 48,9% oraz 31,3% wartości całego koszyka⁴. Kolejne grupy potrzeb to odzież i obuwie (4,5%), higiena osobista (3,2%) oraz edukacja (2,9%). Zróżnicowanie minimum egzystencji w tych grupach potrzeb przedstawiono w tabeli 2. Różnice w oszacowaniach dwóch głównych grup potrzeb mają największy wpływ na ostateczny wynik.

Wykres 1. Odchylenie wartości minimum egzystencji w województwach od wartości dla kraju w 2022 r. (w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie IPISS na podstawie danych GUS. Uwaga: dane ME dotyczą niezmiennego ilościowo koszyka minimum egzystencji, a zmiany jego wartości wynikają z różnej dynamiki poziomu cen.

Wydatki na żywność w minimum egzystencji w 2022 r. były najwyższe w województwie dolnośląskim (+3,6 p.p.). Najniższy koszt nabycia żywności odnotowano w województwie świętokrzyskim (-4,0 p.p.).

W grupie wydatków mieszkaniowych w minimum egzystencji głównymi kosztami w 2022 r. były: a) opłaty za wodę i inne usługi komunalne (stanowiąc średnio 36,5%), b) opłaty za ciepłą wodę (27,1%), c) czynsz komunalny (14,5%) oraz d) centralne ogrzewanie (13,4%)⁵. Zróżnicowanie tych komponentów przedstawia tabela 3.

⁴ Podajemy tu wartość na poziomie całego kraju. W województwach udział ten oczywiście zmienia się.

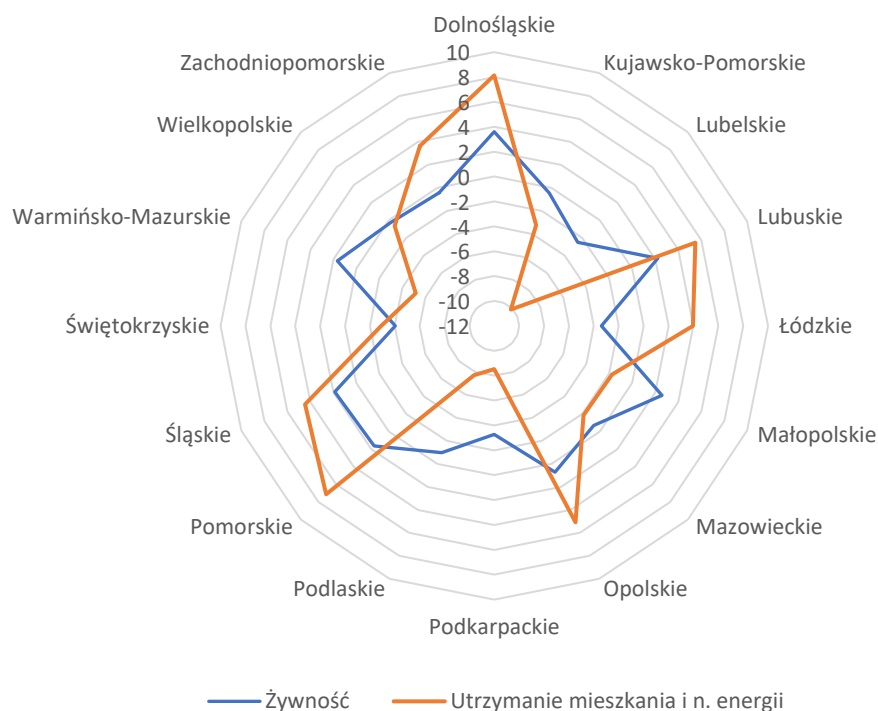
⁵ Podane udziały odnoszą się do minimum egzystencji dla 4-osobowego gospodarstwa domowego w Polsce. Struktura tych wydatków w województwach czy klasach miejscowości jest zróżnicowana.

Tabela 2. Zróżnicowanie minimum egzystencji według głównych grup wydatków w 2022 r.
(odchylenie od średniej dla kraju, w p.p., Polska = 0)

Województwo	ME ogółem	Żywność	Utrzymanie mieszkania i n. energii	Odzież i obuwie	Higiena osobista	Edukacja	Zdrowie
Dolnośląskie	5,3	3,6	8,1	4,9	3,4	4,3	5,6
Kujawsko-Pomorskie	-1,6	-0,5	-3,2	-2,1	-2,8	-1,8	-0,3
Lubelskie	-4,4	-2,5	-10,1	7,1	1,1	1,8	-9,9
Lubuskie	3,2	2,2	5,5	6,1	-7,1	2,1	4,4
Łódzkie	-0,7	-3,4	4,0	-3,4	0,6	-3,1	-2,9
Małopolskie	1,1	2,6	-1,8	3,3	2,2	0,6	4,0
Mazowieckie	-0,8	-0,7	-1,8	1,5	0,2	0,8	1,4
Opolskie	2,0	0,7	5,1	-2,0	2,4	-1,3	5,1
Podkarpackie	-5,5	-3,3	-8,5	-5,5	-2,5	-8,4	-8,5
Podlaskie	-3,9	-1,0	-7,7	-5,6	-1,9	-4,4	-9,2
Pomorskie	3,3	1,7	7,1	0,6	-2,8	3,8	-0,8
Śląskie	2,1	1,9	4,5	-5,9	0,2	-3,0	-0,2
Świętokrzyskie	-3,3	-4,0	-2,9	6,2	-3,6	-5,5	-4,3
Warmińsko-Mazurskie	-0,5	1,7	-5,2	6,4	-1,7	0,2	-1,2
Wielkopolskie	-0,3	-0,3	-0,7	-2,6	-2,1	3,2	5,1
Zachodniopomorskie	1,2	-0,4	3,6	-4,1	2,1	4,6	7,2

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Wykres 2. Zróżnicowanie dwóch głównych grup potrzeb w minimum egzystencji w 2022 r.
(odchylenia od średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Tabela 3. Zróżnicowanie głównych kosztów mieszkaniowych w minimum egzystencji w 2022 r. (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

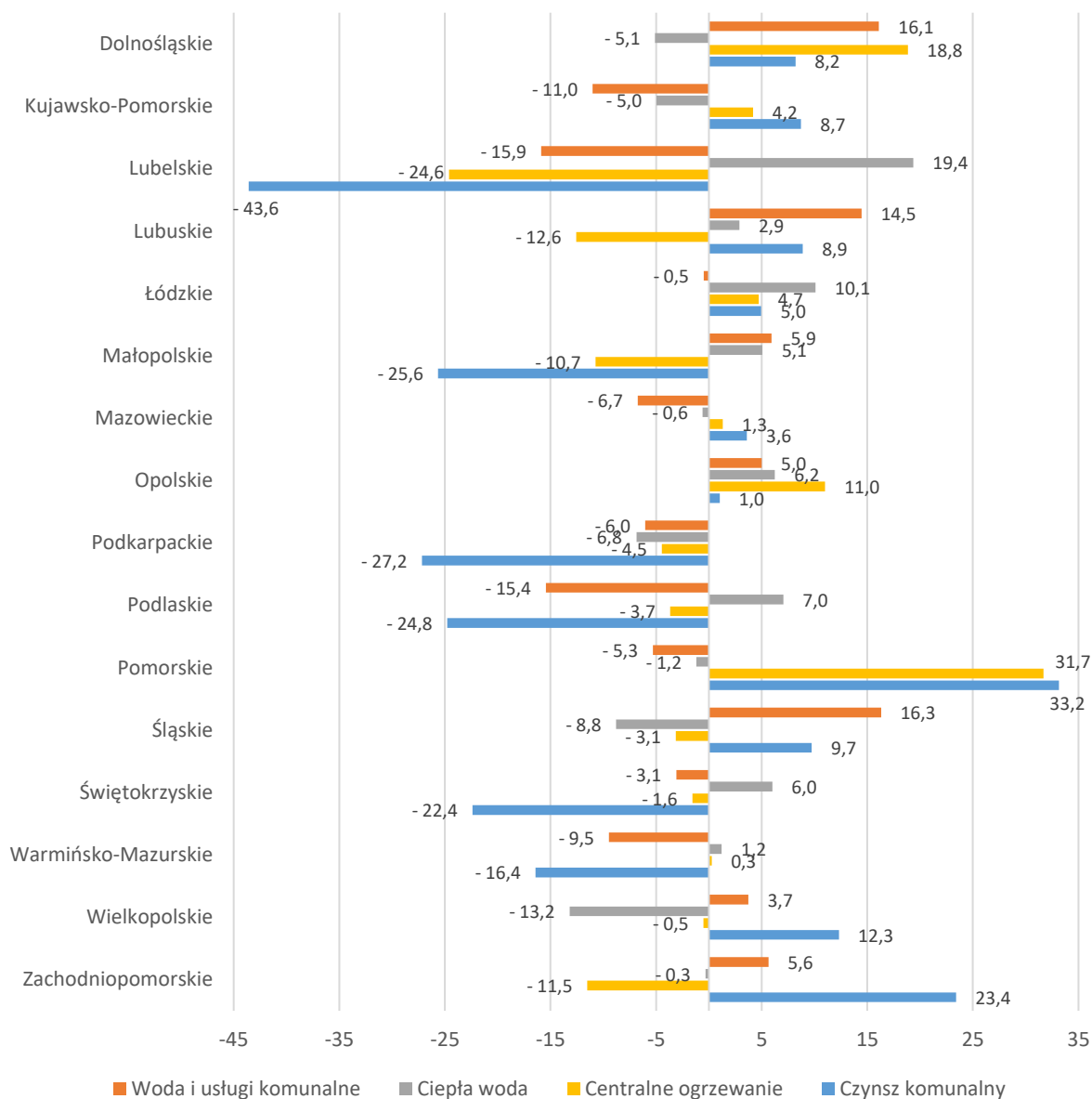
Województwo	Utrzymanie mieszkania i nośniki energii	W tym:			
		Woda i usługi komunalne	Ciepła woda	Czynsz	Centralne ogrzewanie
Dolnośląskie	8,1	16,1	-5,1	8,2	18,8
Kujawsko-Pomorskie	-3,2	-11,0	-5,0	8,7	4,2
Lubelskie	-10,1	-15,9	19,4	-43,6	-24,6
Lubuskie	5,5	14,5	2,9	8,9	-12,6
Łódzkie	4,0	-0,5	10,1	5,0	4,7
Małopolskie	-1,8	5,9	5,1	-25,6	-10,7
Mazowieckie	-1,8	-6,7	-0,6	3,6	1,3
Opolskie	5,1	5,0	6,2	1,0	11,0
Podkarpackie	-8,5	-6,0	-6,8	-27,2	-4,5
Podlaskie	-7,7	-15,4	7,0	-24,8	-3,7
Pomorskie	7,1	-5,3	-1,2	33,2	31,7
Śląskie	4,5	16,3	-8,8	9,7	-3,1
Świętokrzyskie	-2,9	-3,1	6,0	-22,4	-1,6
Warmińsko-Mazurskie	-5,2	-9,5	1,2	-16,4	0,3
Wielkopolskie	-0,7	3,7	-13,2	12,3	-0,5
Zachodniopomorskie	3,6	5,6	-0,3	23,4	-11,5

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Koszt dostarczenia zimnej wody (i innych usług komunalnych) był najwyższy w województwie śląskim (+16,3 p.p.) oraz dolnośląskim (+16,1 p.p.), natomiast najniższy w województwie lubelskim (-15,9 p.p.) oraz podlaskim (-15,4 p.p.). Podgrzanie wody było szacowane najdrożej ponownie w województwie lubelskim (+19,4 p.p.), a najtaniej w województwie wielkopolskim (-13,2 p.p.). Najwyższe opłaty za centralne ogrzewanie w 2022 r., o niemal jedną trzecią wyższe od średniej, zanotowano w województwie pomorskim (+31,7 p.p.), podczas gdy najniższe – w województwie lubelskim (-24,6 p.p.). Najwyższym stopniem zróżnicowania cechowały się opłaty za czynsz komunalny: najwyższe czynsze oszacowano dla woj. pomorskiego (+33,2 p.p.), a najniższe - dla woj. lubelskiego (-43,6 p.p.).

Inne, mniej znaczące w minimum egzystencji grupy wydatków cechowały się relatywnie dużym zróżnicowaniem. Zakupy odzieży i obuwia były najdroższe w woj. lubelskim (+7,1 p.p.) oraz warmińsko-mazurskim (+6,4 p.p.), najtańsze natomiast w woj. śląskim i woj. podlaskim (-5,9 oraz -5,6 p.p.). W zakresie higieny osobistej najwyższą wartość koszyka odnotowano w woj. dolnośląskim (+3,4 p.p.), a najniższą w woj. lubuskim (-7,1 p.p.). Wydatki na edukację najwyżej oszacowano dla woj. zachodniopomorskiego (+4,6 p.p.), a najniżej dla woj. podkarpackiego (-8,4 p.p.). Najwyższe wydatki na ochronę zdrowia w minimum egzystencji odnotowano dla woj. zachodniopomorskiego (+7,2 p.p.), natomiast najniższe dla woj. lubelskiego (-9,9 p.p.) oraz podlaskiego (-9,2 p.p.).

Wykres 3. Zróżnicowanie głównych składników kosztów utrzymania mieszkania w minimum egzystencji w 2022 r. (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

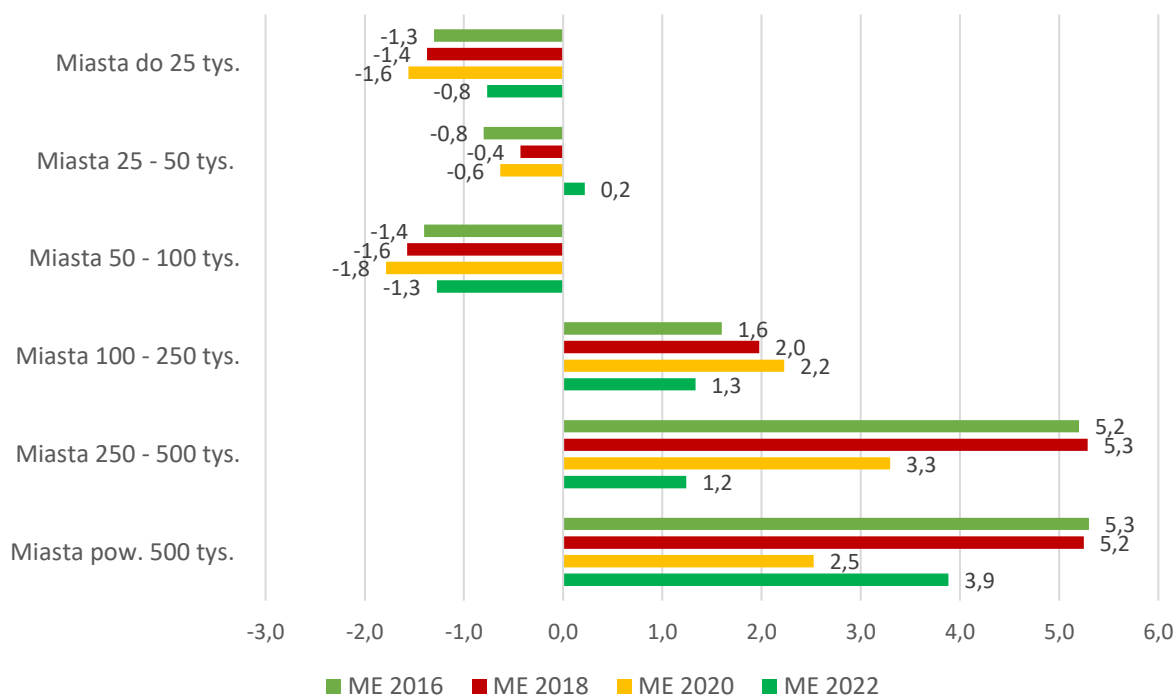
Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

2. Zróżnicowanie minimum egzystencji w klasach miast

W klasach miast według liczby mieszkańców stopień zróżnicowań zdawał się maleć (por. wykres 4 i tabela 4), choć jednocześnie ich kierunek był zgodny z intuicją. W miastach o małej liczbie mieszkańców wartości minimum egzystencji były niższe od średniej w kraju. Różnice te były małe (-1,3 p.p. w miastach od 50 do 100 tysięcy mieszkańców) lub wręcz śladowe (-0,8 p.p. w miastach do 25 tys. mieszkańców); w ostatnich latach mają one w miarę trwały charakter (por. wykres 4).

W dużych aglomeracjach, skupiających więcej niż 500 tys. mieszkańców, wartość minimum egzystencji dla rodziny z dwójką dzieci była wyższa o niespełna 4 p.p. Natomiast w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców wartości te były tylko nieco wyższe (1,2 p.p. w miastach od 250 do 500 tys. mieszkańców oraz 1,3 p.p. w miastach od 100 do 250 tys. mieszkańców).

Wykres 4. Zróżnicowanie minimum egzystencji w klasach miast w latach 2016–2022
(lata parzyste, odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Różnice w koszcie żywności na poziomie minimum egzystencji w przekroju klas miast nie były duże (5,8 p.p.). Wartość najwyższą odnotowano w miastach największych, skupiających powyżej pół miliona mieszkańców (+4,4 p.p.), a najniższą (-1,4 p.p.) w miastach do 25 tys. mieszkańców.

Tabela 4. Zróżnicowanie minimum egzystencji w 2022 r. w klasach miast i grup wydatków (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Miasta o liczbie mieszkańców	ME ogółem	Żywność	Utrzymanie mieszkania i n. energii	Odzież i obuwie	Higiena	Edukacja	Zdrowie
Do 25 tys.	-0,8	-1,4	0,8	-2,0	-1,2	-1,4	-1,3
25–50 tys.	0,2	0,3	0,5	-0,1	-2,5	-1,2	0,1
50–100 tys.	-1,3	-1,0	-2,5	0,5	0,0	1,3	-0,2
100–250 tys.	1,3	0,9	2,1	1,4	-0,7	1,8	1,3
250–500 tys.	1,2	2,9	-2,5	3,9	1,8	1,1	5,4
Pow. 500 tys.	3,9	4,4	2,5	3,8	8,9	7,3	3,2

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Opłaty za mieszkanie (komunalne) były najwyższe w aglomeracjach, w których liczba mieszkańców przekraczała pół miliona osób (+2,5 p.p.) oraz w miastach o liczbie mieszkańców między 100 a 250 tys. (+2,1 p.p.). Natomiast najniższe koszty utrzymania mieszkania (-2,5 p.p.) wystąpiły w miastach mniejszych (o liczbie mieszkańców między 50 a 100 tys.) oraz w stosunkowo dużych miastach (od 250 do 500 tys. mieszkańców). Ten niejednoznaczny obraz jest wynikiem różnic w głównych rodzajach opłat, na które składają się: opłaty za wodę i inne usługi komunalne, ciepłą wodę, czynsz za mieszkanie komunalne oraz centralne ogrzewanie. W zestawieniu (tabela 5) można dostrzec, że o ile poziom czynszu komunalnego w dużej mierze koreluje z wielkością miasta, to poziom opłat za ciepłą wodę jest pod tym względem odwrotnie proporcjonalny.

Tabela 5. Zróżnicowanie kosztów mieszkaniowych w minimum egzystencji w przekroju klas miast w 2022 r. (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Miasta o liczbie mieszkańców	Utrzymanie mieszkania i nośniki energii	W tym:			
		Woda i usługi komunalne	Ciepła woda	Czynsz	Centralne ogrzewanie
Do 25 tys.	0,8	0,6	10,4	-21,0	5,5
25–50 tys.	0,5	-0,5	4,4	-5,6	2,1
50–100 tys.	-2,5	-1,5	-7,1	-1,0	0,5
100–250 tys.	2,1	4,8	-9,1	23,4	-4,7
250–500 tys.	-2,5	-2,5	-17,4	45,6	-25,2
Pow. 500 tys.	2,5	-3,9	-18,0	60,5	0,8

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

W pozostałych grupach potrzeb (por. tabela 4) wartości minimum egzystencji były na ogół najniższe w miastach do 25 tys. mieszkańców, a najwyższe w najbardziej zaludnionych aglomeracjach. Koszty zakupu odzieży i obuwia były wyższe o 3,9 p.p. w miastach od 250 do 500 tys. mieszkańców, a w miastach najmniejszych (do 25 tys. mieszkańców) – niższe od średniej o 2,0 p.p. Duże różnice wystąpiły w wydatkach na higienę osobistą: w największych

miastach były one wyższe od średniej o 8,9 p.p. Wydatki na edukację w dużych aglomeracjach były o 7,3 p.p. wyższe od średnich w kraju, a o 1,4 p.p. niższe w miastach do 25 tys. mieszkańców. Modelowe wydatki na zdrowie (głównie leki) nie cechują się dużymi różnicami: w małych miastach (do 25 tys. mieszkańców) ich wartość była zaledwie o 1,3 p.p. niższa, zaś w miastach o liczbie mieszkańców między 250 a 500 tys. osób wydatki na zdrowie były wyższe od wartości średniej w kraju tylko o 5,4 p.p.

Literatura:

Deniszczuk, L., Kurowski, P., Styrc, M., 2007. *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*. Warszawa: IPiSS.

Golinowska, S., 2018. *O polskiej biedzie w latach 1990-2015, Definicje, miary, wyniki*. Warszawa: WN Scholar.

GUS, 2021. *Ubóstwo w Polsce w latach 2019 i 2020. Analizy statystyczne*. Warszawa: GUS.

GUS, 2022. *Sytuacja gospodarstw domowych w 2021 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych. Informacje sygnałowe*, 31.05.2022.

Kurowski, P., 2019. Rola progów minimalnej konsumpcji w polityce społecznej w Polsce. *Polityka Społeczna*, nr 4, s. 43–48.

Kurowski, P., 2022a. Rola minimum socjalnego i minimum egzystencji w Polsce w ujęciu historycznym. *Polityka Społeczna*, nr 23T, s. 37–44.

Kurowski, P., 2022b. Wartości minimum egzystencji i minimum socjalnego w 2021 r. w Polsce oraz w układzie przestrzennym (dane średnioroczne). *Polityka Społeczna*, nr 8, s. 25–34.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Aneks. Minimum egzystencji: dane regionalne (średniorocznie w 2022 r.)

Tabela A. Wartość minimum egzystencji w 2022 r. w przekroju wojewódzkim (w zł)

Gospodarstwa	Pracownicze						Emeryckie	
	1- osobowe	2- osobowe	3- osobowe	3- osobowe	4- osobowe	5- osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Województwo	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Dolnośląskie	823,84	1 412,44	2 037,55	2 224,32	2 853,30	3 666,94	779,70	1 324,16
Kujawsko-Pomorskie	777,18	1 322,42	1 905,15	2 080,93	2 667,19	3 427,26	734,04	1 236,14
Lubelskie	713,54	1 262,00	1 837,02	2 012,17	2 591,74	3 343,94	670,45	1 175,82
Lubuskie	795,71	1 380,03	1 992,73	2 179,49	2 798,85	3 601,12	753,78	1 296,17
Łódzkie	778,50	1 329,87	1 919,71	2 095,25	2 690,76	3 458,20	736,50	1 245,88
Małopolskie	762,19	1 340,62	1 949,01	2 127,34	2 739,46	3 527,95	717,70	1 251,64
Mazowieckie	775,88	1 326,58	1 916,88	2 093,89	2 688,04	3 457,13	732,72	1 240,25
Opolskie	797,91	1 370,73	1 974,38	2 158,52	2 765,77	3 555,27	755,69	1 286,29
Podkarpackie	725,21	1 259,28	1 821,60	1 995,15	2 560,65	3 298,09	682,38	1 173,60
Podlaskie	739,01	1 281,74	1 853,69	2 030,00	2 606,13	3 356,55	695,55	1 194,83
Pomorskie	839,36	1 402,90	2 008,31	2 191,67	2 800,39	3 590,70	796,66	1 317,52
Śląskie	793,37	1 369,12	1 975,03	2 157,82	2 767,53	3 558,34	750,44	1 283,27
Świętokrzyskie	744,64	1 292,18	1 867,95	2 041,46	2 621,29	3 371,89	703,84	1 210,59
Warmińsko-Mazurskie	769,52	1 330,48	1 922,66	2 100,16	2 697,62	3 469,83	726,19	1 243,83
Wielkopolskie	780,67	1 335,42	1 926,78	2 105,72	2 701,34	3 473,41	738,69	1 251,47
Zachodniopomorskie	792,43	1 358,55	1 956,37	2 142,68	2 744,15	3 530,25	751,34	1 276,38

Symbole: M – mężczyzna w wieku 25-60 lat, K – kobieta w wieku 25-60 lat, (M + K)/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa męzczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio męzczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych cenowych GUS. Uwagi jak w tabeli 1.

Tabela B. Wartość minimum egzystencji w 2022 r. w klasach miast (w zł)

Gospodarstwa	Pracownicze						Emeryckie	
	1- osobowe	2- osobowe	3- osobowe	3- osobowe	4- osobowe	5- osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Miasta o liczbie mieszkańców	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Do 25 tys.	762,63	1 322,32	1 915,74	2 092,54	2 689,99	3 462,02	720,10	1 237,28
25–50 tys.	777,73	1 340,28	1 936,18	2 116,51	2 716,69	3 494,98	735,32	1 255,47
50–100 tys.	769,50	1 321,17	1 907,02	2 086,02	2 676,26	3 442,95	726,92	1 236,01
100–250 tys.	796,60	1 360,44	1 961,39	2 141,79	2 746,92	3 530,41	753,55	1 274,33
250–500 tys.	801,46	1 366,81	1 960,36	2 147,39	2 744,47	3 526,66	758,80	1 281,50
Pow. 500 tys.	842,98	1 411,26	2 018,23	2 205,35	2 816,10	3 611,63	797,00	1 319,30

Symbole: M – mężczyzna w wieku 25-60 lat, K – kobieta w wieku 25-60 lat, (M + K)/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa męzczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio męzczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych cenowych GUS. Uwagi jak w tabeli 1.